

Inzenden scores

Uiterlijk 30 mei de scores van de alfabetisch eerste tien kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar de Citogroep zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Een fout mag in de uitwerking van een opgave maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de opgave aanzienlijk vereenvoudigd wordt en tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

5 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het antwoordmodel anders is vermeld.

6 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.
Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.
Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

7 Voor deze toets kunnen maximaal 65 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

8 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).
Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regel

Voor het vak Economie 1 (nieuwe stijl) VWO is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken. Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van drie punten voor het hele examen.

4 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opmerking

Algemene regel 3.6 is ook van toepassing als gevraagd wordt een gegeven antwoord toe te lichten, te beschrijven en dergelijke.

Opgave 1

Maximumscore 2

- 1 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de werklozen niet geschikt zijn voor het beschikbare werk (kwalitatieve structuurwerkloosheid).

Maximumscore 2

- 2 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat een krappe arbeidsmarkt leidt tot een loonstijging en dat die loonstijging wordt doorberekend in de verkoopprijzen.

Maximumscore 2

- 3 ☐ Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat mensen niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt vanwege studie.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat mensen niet kiezen voor betaald werken vanwege zorgtaken.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat mensen niet beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt vanwege arbeidsongeschiktheid.

Maximumscore 2

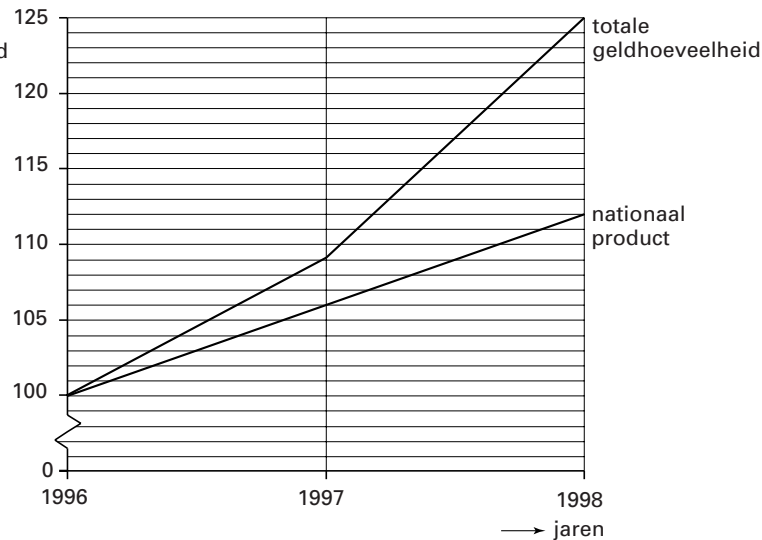
- 4 ☐ afgenomen
Een voorbeeld van een juiste berekening is:
 $(10.498 - 6.596) > (10.604 - 6.957)$

Indien bij de berekening gebruik is gemaakt van de werkzame beroepsbevolking

0

Opgave 2**Maximumscore 2**5 ☐

nationaal product,
totale geldhoeveelheid
(1996=100)

Een voorbeeld van juiste berekeningen zijn:

index 1996 = 100

$$\text{index 1997} = \frac{360.735}{340.827} \times 100 = 105,8 \rightarrow 106$$

$$\text{index 1998} = \frac{381.013}{340.827} \times 100 = 111,8 \rightarrow 112$$

Maximumscore 26 ☐

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{100}{17,33} \times 18.997 - 18.997 = 90.622$$

Opmerkingen

- Een andere manier van afronden ook goed rekenen.
- Ook goed rekenen indien voor de oplossing de figuur is gebruikt.

Maximumscore 27 ☐

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Een antwoord waaruit blijkt dat de president zich terecht zorgen maakte omdat de geldhoeveelheid aanzienlijk sneller groeide dan de productie zodat er overbesteding en daardoor inflatie dreigde te ontstaan.

Opgave 3**Maximumscore 2**8 ☐

op het bereiken van een CAO

Voorbeelden van een juiste toelichting zijn:

- Een toelichting waaruit blijkt dat het overleg betrekking heeft op de arbeidsvoorwaarden binnen één bedrijfstak.
- Een toelichting waaruit blijkt dat het overleg gevoerd wordt door de vakbonden en niet door de vakcentrales.

Maximumscore 3

- 9 ☐ • De arbeidsproductiviteitsgroei in de Nederlandse industrie blijft achter bij het landelijk gemiddelde.
Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:
Een beschrijving waaruit blijkt dat de loonstijging gebaseerd kan zijn op de landelijke stijging van de arbeidsproductiviteit zodat de loonkosten per product in de industrie kunnen stijgen en dat die kostenstijging niet in de verkoopprijzen kan worden doorberekend.
- De arbeidsproductiviteitsgroei in de Nederlandse industrie blijft achter bij die in de industrie in het buitenland.
Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:
Een beschrijving waaruit blijkt dat de buitenlandse industrie relatief goedkoper kan produceren en dus scherpere prijzen kan vragen waardoor de Nederlandse industrie gedwongen wordt de marge te verlagen om zo concurrerende prijzen te kunnen blijven vragen.
- Door de sterke economische groei in de Verenigde Staten van Amerika (VS) stijgt de koers van de Amerikaanse dollar.
Een voorbeeld van een juiste beschrijving is:
Een beschrijving waaruit blijkt dat de importen in guldens duurder worden zodat de kosten van de Nederlandse industrie kunnen stijgen hetgeen ten koste gaat van de winstmarge als uit concurrentieoverwegingen de verkoopprijzen niet kunnen worden aangepast.

Maximumscore 1

- 10 ☐ met 2,25%

Maximumscore 2

- 11 ☐ nee
Een voorbeeld van een juiste berekening is:
De loonkosten per product stijgen met $\frac{103}{101,75} \times 100 = 101,23 \rightarrow 1,23\%$ hetgeen minder is dan de stijging van de verkoopprijs met 1,40%.

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Opgave 4**Maximumscore 2**

- 12 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat het (groeiend) tekort op de lopende rekening van de VS betekende dat Europa (per saldo) steeds meer naar de VS kon exporteren waardoor ook de productie in Europa kon groeien.

Maximumscore 2

- 13 ☐ een daling
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat het aanbod van dollars, verdiend met de export naar de VS, groter is dan de vraag naar dollars, nodig om de import uit de VS te betalen.

Maximumscore 3

- 14 ☐ hoger
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat het tekort op de lopende rekening moet zijn gecompenseerd: beleggen in de VS moet aantrekkelijker zijn geweest dan beleggen in Europa zodat er (per saldo) sprake moet zijn geweest van kapitaalimport in de VS.

Opgave 5**Maximumscore 2**

- 15 ☐ Uit het gegeven dat Lynx een NV is.
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat eigenaren van een NV / aandeelhouders niet meer kunnen verliezen dan hun aandeel in de onderneming.

Maximumscore 2

- 16 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat het erom gaat een zo groot mogelijk aantal fietsen te verkopen / de fietsen tegen een zo scherp mogelijke prijs in de markt te zetten zodat potentiële concurrenten minder kans hebben om eveneens tot de markt toe te treden.

Maximumscore 3

- 17 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
De marginale kosten zijn bij elke productieomvang gelijk zodat de variabele kosten per fiets € 625 bedragen.
Bij een prijs van € 1.000 is de winst nihil zodat de constante kosten per fiets € 1.000 – € 625 = € 375 bedragen.
Bij een prijs van € 1.000 worden 60.000 fietsen verkocht zodat de totale constante kosten $60.000 \times € 375 = € 22.500.000$ bedragen.

Maximumscore 2

- 18 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
Totale opbrengst: $50.000 \times € 1.250$	€ 62.500.000
Totale kosten: $€ 22.500.000 + 50.000 \times € 625$	<u>€ 53.750.000</u>
Totale winst	€ 8.750.000

Maximumscore 2

- 19 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
Opbrengsten van de order: $2.000 \times € 1.100 = € 2.200.000$
Kosten van de order: $2.000 \times € 625 + € 1.275.000 = € 2.525.000$
De order zal niet worden uitgevoerd (aangezien de opbrengsten kleiner zijn dan de kosten).

Opgave 6**Maximumscore 1**

- 20 ☐ in de jaren 1995, 1999 en 2000

Indien één of meer jaartallen niet juist

0

Maximumscore 2

- 21 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat investeringen de productiecapaciteit vergroten zodat er (bij stagnerende overige bestedingen) overcapaciteit kan ontstaan en bedrijven hun prijzen verlagen teneinde de afzet te vergroten.

Maximumscore 2

- 22 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat deflatie leidt tot de verwachting dat de prijzen verder dalen zodat mensen hun bestedingen gaan uitstellen en hun geld gaan oppotten.

Antwoorden	Deel-scores
------------	-------------

Maximumscore 2

- 23 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- de rentestand
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat een dalende / lage rente beleggen van geld minder aantrekkelijk maakt en mensen in afwachting van een hogere rente geld gaan oppotten.
 - de werkloosheid
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat een groeiende werkloosheid leidt tot slechte inkomensverwachtingen en mensen uit voorzorg geld gaan oppotten.

Opgave 7

Maximumscore 2

- 24 ☐ Een voorbeeld van een juiste berekening is:
- $$\frac{95 \text{ miljoen} \times 0,38}{6,7 \text{ miljoen}} = 5,4 \text{ kilowattuur}$$

Opmerking

Een andere manier van afronden ook goed rekenen.

Maximumscore 4

- 25 ☐ • daling van de elektriciteitsprijs
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat er concurrentie ontstaat en dat de aanbieders via prijsverlaging klanten zullen proberen te werven 2
- stijging van de elektriciteitsprijs
Een voorbeeld van een juiste verklaring is:
Een verklaring waaruit blijkt dat er sprake kan zijn van schaalnadelen zodat de kosten (per eenheid product) kunnen stijgen 2

Maximumscore 2

- 26 ☐ nee
Een voorbeeld van een juiste toelichting is:
Een toelichting waaruit blijkt dat niets bekend is over de omvang van het totale verbruik zodat alleen iets over het aandeel in het verbruik kan worden gezegd.

Maximumscore 2

- 27 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de aanbieders klanten zullen proberen te werven door hun product heterogener te maken.

Maximumscore 2

- 28 ☐ Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Een antwoord waaruit blijkt dat prijsconcurrentie zal leiden tot lagere opbrengsten zodat er minder middelen beschikbaar zijn voor innovatie.
 - Een antwoord waaruit blijkt dat bij prijsconcurrentie de verkoopprijs onder druk staat terwijl de kostprijs van milieuvriendelijke elektriciteit juist hoog is.

Opgave 8

Maximumscore 2

- 29 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat bij een hoge economische groei de overheidsontvangsten sterk toenemen zodat de overheid de belastingtarieven / sociale premies kan verlagen waardoor de nettolonen toenemen zonder dat de brutolonen hoeven te stijgen.

Maximumscore 2

- 30 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de tekortreductie kan neerkomen op hogere lasten voor particulieren / lagere overheidsuitgaven zodat de bestedingen stagneren waardoor de productie wordt aangetast en daarmee de vraag naar arbeid.

Maximumscore 2

- 31 ☐ Een voorbeeld van een juist antwoord is:
Een antwoord waaruit blijkt dat de investeringen uit diepte-investeringen kunnen bestaan.

Einde